

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 1/2013 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om djursjukdomar och till vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 16 oktober 2012 regeringens proposition med förslag till lag om djursjukdomar och till vissa lagar som har samband med den (RP 130/2012 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för beredning.

Ställningstagande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandet (GrUU 1/2013 rd) återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Kajsa Hakulin och äldre regeringssekreterare Johanna Wallius, jord- och skogsbruksministeriet
- professor Timo Soveri, Helsingfors universitet
- direktör Taina Aaltonen, Livsmedelssäkerhetsverket
- äldre forskare Kirsi Partanen, MTT, Kotieläintuotannon tutkimus
- forskningschef Riitta Rahkonen, Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet (VFFI)

- specialforskare Katri Jalava, Institutet för hälsa och välfärd
- specialsakkunnig Tarja Hartikainen, Finlands Kommunförbund
- tullöverinspektör Heli Lampela, Tullen
- jalostusjohtaja Pirkko Taurén, FABA
- veterinär Leena Suojala, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- ordförande, ELL Kirsi Sario, Finlands Veterinärförbund rf
- verkställande direktör Anu Toivonen, Finlands Fiskodlarförbund rf
- ombudsman Markku Mähönen, Finska Kennelklubben ry
- ombudsman Pirjo Kortetniemi, Föreningen för bekämpning av djursjukdomar ETT rf.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- justitieministeriet
- Regionförvaltningsverket i Norra Finland
- Livsmedelsindustriförbundet rf
- Finlands Kommunalveterinärförbund ry
- Finlands Pälsdjursuppfödarens Förbund
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC
- Finlands Hippos rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att det stiftas en ny lag om djursjukdomar för att ersätta den gällande lagen om djursjukdomar och lagen om bekämpande av djursjukdomar, som med lätthet sprida sig. I den

föreslagna lagen föreskrivs det om förebyggande av djursjukdomar, övervakning av djurens hälsotillstånd och förekomsten av djursjukdomar samt åtgärder som behövs för att utrota djursjukdomar och förhindra deras spridning. Utgångspunkten är att den föreslagna lagen ska tillämpas på alla djur och på alla sådana djursjukdomar som kan smitta från ett djur till ett annat eller till en människa. Lagen ska emellertid inte tillämpas på import av djur eller djurprodukter från stater utanför Europeiska unionen.

Skyldigheterna i lagen gäller inte bara djurhållare utan också vissa andra aktörer, såsom företag som bearbetar livsmedel av animaliskt ursprung och dem som transporterar eller förmedlar djur. Skyldigheten att anmäla misstänkta fall av djursjukdomar är enligt förslaget omfattande och gäller alla som deltar i skötsel, hantering, fångst eller observation av djur eller i annan motsvarande verksamhet.

Enligt förslaget indelas djursjukdomar i djursjukdomar som ska bekämpas, anmälningspliktiga djursjukdomar samt andra djursjukdomar. Djursjukdomar som ska bekämpas indelas precis som för närvarande i djursjukdomar som lätt sprider sig, farliga djursjukdomar och djursjukdomar som ska övervakas beroende på hur smittsamma sjukdomarna är, hur lätt de sprider sig och de skador som sjukdomarna förorsakar. Den föreslagna lagen medför inga betydande innehållsmässiga ändringar i de gällande bestämmelserna om djursjukdomar. De problem som har att göra med grundlagsenligheten i den gällande lagstiftningen rättas till bland annat genom att de grundläggande bestämmelser om individens rättigheter och skyldigheter som nu finns på förordningsnivå lyfts upp till lagnivå. Tyngdpunkten för bekämpning av djursjukdomar flyttas också i allt högre grad från förhindrande av sjukdomsspridning och bekämpning av sjukdomar till förebyggande av sjukdomar genom att det föreskrivs skyldighet för aktörer

att skydda djurhållningsplatser från spridning av djursjukdomar. De aktörer som exporterar djur eller djurprodukter såsom livsmedel till länder utanför Europeiska unionen föreslås bli skyldiga att registrera sig.

Förslaget medför inga större förändringar i tillsynsmyndigheternas uppgifter. Bestämmelserna om fördelning av uppgifter och behörighet mellan myndigheterna föreslås dock bli preciserade, och överlappande behörigheter inom flera myndigheter elimineras. Befogenheter som hänförs till fattande av förvaltningsbeslut koncentreras i huvudsak hos regionförvaltningsverket och Livsmedelssäkerhetsverket, och i lagen tas det in bestämmelser om ledning av sjukdomsbekämpningen. Inte bara myndigheterna utan också auktoriserade inspektörer får sköta uppgifter som hänförs till övervakning av djursjukdomar. I lagen föreskrivs det dessutom om fördelningen av den behörighet som avses i de EUrättsakter som genomförs genom lagen om djursjukdomar mellan de tillsynsmyndigheter som avses i lagen.

Ersättningssystemet enligt den gällande lagen om djursjukdomar kvarstår i huvudsak i nuvarande form. Dessutom revideras bestämmelserna om de tvångsmedel som behövs i övervakningen av djursjukdomar.

Det föreslås att strafflagen ändras så att det i lagen tas in en bestämmelse om kriminalisering av orsakande av risk för spridning av en djursjukdom. I lagen om landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd görs det en ändring som föranleds av att sökandet av ändring i beslut som fattats enligt lagen om djursjukdomar enligt den föreslagna lagen om djursjukdomar ska överföras till förvaltningsdomstolarna. Dessutom ändras veterinärvårdslagen till följd av förslaget om hur avgifterna för kommunalveterinärernas prestationer ska tas ut.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft våren 2013.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

*Allmän motivering**Allmänt*

Det primära målet med propositionen är att sammanföra den gällande lagen om djursjukdomar och lagen om bekämpande av djursjukdomar, som med lätthet sprida sig till en enda lag. Den nya lagen ska också med utgångspunkt i lagen om husdjursavel ha bestämmelser om tillståndsplikt för konstgjord förökning av djur, när syftet med bestämmelserna är att bekämpa djursjukdomar. Samtidigt kan de konstitutionella problemen med lagstiftningen undanröjas bland annat genom att lyfta upp de grundläggande bestämmelserna om de enskildes rättigheter och skyldigheter från förordning till lag. Vidare avser förslaget att förtydliga och precisera uppgifts- och befogenhetsfördelningen mellan de myndigheter som har hand om verkställigheten och tillsynen över lagstiftningen.

Målen är i stort sett de samma som i den gällande lagen om djursjukdomar, dvs. att förebygga och minska förekomsten av djursjukdomar samt att trygga djurhälsan och människors hälsa, livsmedlens säkerhet och villkoren för husdjursproduktionen. Den föreslagna lagen har bestämmelser om åtgärder för att förebygga djursjukdomar, följa upp djurens hälsotillstånd och förekomsten av djursjukdomar och utrota och förhindra spridning av djursjukdomar. Lagen rör sjukdomar både djur som är i människans besittning och vilda djur. Vid misstanke om djursjukdom ska inte bara de som svarar för djuren och djurhållningsstället vara anmälningskyldiga, utan också andra som är involverade i skötsel, hantering, fångst och observation av djur och annan liknande verksamhet.

Utskottet påpekar att den nya lagen innebär att fokus allt mer sätts på att förebygga och mindre på att förhindra spridning av och bekämpa djursjukdomar. Vikten av att förebygga djursjukdomar lyfts fram genom att den som ansvarar för djurhållningsstället blir skyldig att följa de procedurer för djurhållning som är nödvändiga för att skydda platsen mot djursjukdo-

mar. Dessutom blir vissa aktörer, bland annat slakterier, skyldiga att ha en beredskapsplan.

I likhet med den gällande lagen om djursjukdomar ska den nya lagen bara gälla smittsamma djursjukdomar, påpekar utskottet. Däremot berörs inte import av djur och animaliska produkter från länder utanför EU. Också klassificeringen av djursjukdomar bygger på den nuvarande lagen. Lagen rör alltså precis som i dagsläget åtgärder för att bekämpa sjukdomar hos både djur som är i människans besittning och vilda djur.

Den har bestämmelser om obligatorisk och frivillig hälsokontroll och regleringen motsvarar i stort sett programmen för hälsokontroll i den gällande lagen. Nytt är att Livsmedelssäkerhetsverket ska vara skyldigt att utarbeta en plan för uppföljning av djurens allmänna hälsotillstånd och förekomsten av djursjukdomar och som det sägs ovan att vissa aktörer blir skyldiga att utarbeta en beredskapsplan för djurhållningsplatsen. Lagen tillåter att vissa åtgärder vidtas för att skydda människors hälsa också när en sjukdom inte klassas som en sjukdom ska bekämpas. Det kan i synnerhet vara handel med djur mellan en näringsidkare och konsumenter och hobbyverksamhet med anknytning till djur.

En annan nyhet är registreringskyldigheten vid export till länder utanför EU. I motiven påpekar regeringen att detta spelar en framträdande roll för att tredjeländer fortfarande ska kunna lita på att livsmedel och andra produkter som exporteras från Finland är säkra och djuren friska och i slutändan för att exporten ska fortsätta.

Myndighetssystemet i den gällande lagen och lagen om bekämpande av djursjukdomar, som med lätthet sprida sig föreslås finnas kvar så gott som oförändrat. Men det är viktigt att uppgifterna fördelas tydligare mellan myndigheterna. Följaktligen försvinner de flesta överlappningar i kommunala veterinärers och regionförvaltningsverkets befogenheter att bekämpa djursjukdomar och förhindra att de sprids. Befogenheterna knutna till förvaltningsbeslut koncentreras till regionförvaltningsverken och Livsmedelssäkerhetsverket.

Läget inom djursjukdomar visserligen länge var bra i Finland och risken för en kris är liten. Trots det måste vi räkna med möjligheten att en stor epidemi kan bryta ut eftersom de ekonomiska och sociala konsekvenserna kan vara stora, påpekar utskottet. Därför är det viktigt att lagen förtydligar vilka skyldigheter tillsynsmyndigheterna har för att bekämpa djursjukdomar och leda bekämpningsåtgärderna. I likhet med den gällande lagen får den nya lagen bestämmelser om arbetsskyldighet för yrkesutövande veterinärer för att reglera läget om det inte går att få fram extra arbetskraft på frivillig väg vid epidemier.

Utskottet påpekar vidare att regeringen också föreslår att bestämmelserna om tvångsmedel vid tillsynen över lagstiftningen ses över. Vidare föreslås strafflagen (39/1889) få bestämmelser om orsakande av risk för att en djursjukdom sprids. Lagen om djursjukdomar hänvisar till strafflagen och får bestämmelser om obetydliga gärningar där påföljden är högst bötesstraff.

Utskottet noterar särskilt att lagen enligt motiven inte ökar tillståndsplikten eller godkännandeförfarandena även om sådana bestämmelser lyfts upp från förordning till lag. Övervakningen av maedi-visna och scrapie blir frivillig enligt propositionen och utkastet till förordning, som varit ute på remiss.

Lagen ändrar ingenting på den punkten i veterinärvårdslagen som innebär att staten svarar för övervakningen över djursjukdomar och kommunerna ser till att de kommunala veterinärerna har förutsättningar att ta hand om sina tillsynsuppdrag i överensstämmelse med den regionala planen och det rikstäckande programmet. Däremot förtydligas regleringen av de kommunala veterinärernas uppgifter och undanröjs överlappningar i regionförvaltningsverkens och de kommunala veterinärernas befogenheter. I en rapport till som utskottet fått påpekas det att kommunernas uppgifter utreds inom ramen för regeringens kommunreform. I rapporten (VM 2/2013) framhålls det att man inom miljö- och hälsoskyddet måste göra en samordnad utredning av vilka uppgifterna är och om de kan föras över på staten eller om de ska tas över av de nya kommunerna. För fortsatt handläggning av förslagen har

finansministeriet tillsatt en undergrupp under arbetsgruppen för en utvärdering av kommunernas uppgifter. Senast i januari 2014 ska undergruppen lägga fram ett förslag till minskade förpliktelser för kommunerna.

I avsnitt 3.1 i propositionsmotiven finns en ingående beskrivning av de förslag som medför ändringar i myndigheternas uppgifter och arbetsbörda. De kommunala veterinärerna förväntas inte få fler uppgifter. Deras inspektioner och provtagningar förväntas däremot öka med ungefär 150 besök om året. Det ska kompensera för att de förvaltningsbeslut som veterinärerna i dagsläget fattar förs över på regionförvaltningsverken (cirka 25 beslut om året). Dessutom bli kontrollen av maedi-visna ja scrapie frivillig. Därmed minskar antalet platser som kontrolleras med uppskattningsvis hälften och kontrollerarna årligen med ungefär 135. Frågorna kring statens och kommunernas roll i tillsynen över djurskyddet och kontrollen av djursjukdomar och den anknytande kostnadsfördelningen behandlades, när den ganska nya veterinärvårdslagen (765/2009) bereddes. I en utredning till utskottet sägs det att lagen om djursjukdomar har beretts med utgångspunkt i veterinärvårdslagen.

Kostnader och ersättningar

Bestämmelserna för att skydda djurhållningsplatserna mot sjukdomar kommer sannolikt att medför en aning högre kostnader för djurhållarna, bedömer regeringen i motiven. Men målet med skyddet mot sjukdomar är att reducera risken för att sjukdomar sprider sig och det i sin tur minskar aktörernas förluster om djurproduktionen drabbas av sjukdomar.

I bedömningen av de ekonomiska konsekvenserna av lagförslaget måste man väga in att ökade kostnader betyder lägre lönsamhet för producenterna, påpekar utskottet. Därför är det mycket angeläget att gårdarna inte drabbas av kostnadsökningar när de nya förpliktelserna visavi skyddet mot djursjukdomar införs. Förpliktelserna har att göra med rutinerna vid djurhållning och enligt propositionen ska man inte kunna kräva att de berörda exempelvis går in för stora omstruktureringar. Av motiven framgår det vidare

att bestämmelserna i vissa fall inte alls medför några kostnadsförändringar eftersom de som ingår i de nationella djurhälsovårdsprogrammen Naseva och Sikava och följer programvillkoren antas uppfylla de föreslagna kraven. Med hänvisning till propositionsmotiven avser utskottet det nödvändigt att också den beskrivning av skyddsåtgärder som krävs av primärproduktionsplatser ska kunna kombineras med beskrivning av egenkontroll enligt livsmedelslagstiftningen alternativt djurhälsovårdsplanen inom ramen för det nationella djurhälsovårdsprogrammet. Detta för att minska den administrativa bördan.

Vidare anser utskottet att inspektioner och undersökningar vid misstanke om sjukdom, inspektioner för att få kontroll över sjukdomsutbrott och andra åtgärder är av allmän karaktär och inte beror på de berörda egna åtgärder. Följaktligen måste åtgärderna vara gratis också när den nya lagen träder i kraft, precis som regeringen föreslår.

Ersättningssystemet i den nuvarande lagen måste tas in i den nya lagen, anser utskottet. Precis som nu måste ägaren ha rätt att av statliga medel få ersättning för djur som har avlivats på order av en myndighet eller som har avlidit till följd av en lagstadgad behandling eller åtgärd. Ersättningssystemet är en garant för primärproducenternas rättigheter och ekonomiska ställning samtidigt som det medverkar till att uppfylla målen i lagen. För att förhindra att djursjukdomar sprids får det inte bli så att producenterna av rädsla för ekonomiska förluster försummar att uppfylla sin anmälningsplikt vid misstanke om djursjukdom, utan i stället anmäler sina misstankar på ett så tidigt stadium som möjligt. Dessutom är det värt att notera att de totala ersättningarna inom det nuvarande systemet varit mycket låga i flera år.

Inkomstbortfall och kostnader för nya djur kan ersättas med stöd av 105 § i lagen om djursjukdomar. Finland hör till de få länder i EU som ersätter produktionsbortfall vid djursjukdomar med statliga medel. De sakkunniga förde fram tanken på en fond för bekämpning av djursjukdomar. Möjligheten att inrätta en fond

har undersökts tidigare och man har kunnat konstatera att det inte nödvändigtvis är något kostnadseffektivt alternativ, eftersom ersättningarna för djursjukdomar är små och det kostar pengar att inrätta och driva en fond. I en utredning till utskottet framhålls det att EU:s lagstiftning om djursjukdomar i fortsättningen kan ha den konsekvensen att Finland måste se sig om efter andra alternativ för att fördela kostnaderna.

Förordningen om gruppundantag inom fiskeriet och kommissionens riktlinjer för granskning av statligt stöd inom sektorn för fiske och vattenbruk tillämpas på statsstöden till vattenbruk. Dessutom kan statligt stöd beviljas på grundval av den så kallade de minimis-förordningen. De båda förordningarna gäller till och med den 31 december 2013 och de kommer sannolikt att förlängas för den nya finansieringsramen 2014-2020, likaså riktlinjerna. För fortsatta ersättningar vid fall av fisksjukdomar är det av relevans att kommissionen tar hänsyn till frågan när riktlinjerna om statligt stöd ses över. Därför måste man se till att ersättningar i fortsättningen får ges ut åtminstone i samma form som i dag.

Åtgärder för att förhindra att djursjukdomar sprids vid djurimport

Utskottet påpekar särskilt att djursjukdomar kan spridas vid införsel av sällskapsdjur. I en utredning till utskottet sägs det att den nya lagen om djursjukdomar ska gälla införsel av djur och animaliska produkter från en medlemsstat till Finland (införsel på den inre marknaden). EU-lagstiftningen har harmoniserat kraven på djurhälsa vid införsel av levande djur på den inre marknaden för ett flertal djurarter, också sällskapsdjur. Det går inte att nationellt införa särskilda villkor eller kontrollmetoder för djurhälsa. Följaktligen medför den nya lagen inga större förändringar visavi införsel på den inre marknaden.

Bestämmelser om överföring av sällskapsdjur mellan medlemsstaterna finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 998/2003 av den 26 maj 2003 om djurhälsovillkor som skall tillämpas vid transporter av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte och om ändring av rådets direktiv 92/65/EEG (förordningen

om sällskapsdjur). Förordningen har ingående djurhälsokrav för de vanligaste sällskapsdjuren (hund, katt, illrar). Sällskapsdjuren måste ha pass med uppgifter om ägare, identifieringsmärkningar, rabiesvaccinering samt om mediciner mot bandmask om djuret förs in i Finland. Förordningen tillåter att EU-djurhälsokrav också införs för en del andra sällskapsdjur i handeln på den inre marknaden, bland annat för reptiler och gnagare. Nationella krav tillämpas dock tills samordnade krav införs. Förordningen om sällskapsdjur håller på att revideras, påpekar utskottet. Revideringen måste förtydliga djurhälsokraven vid införsel och ge medlemsstaterna behörighet att bestämma om kraven, framhåller utskottet ytterligare.

Vid införsel på den inre marknaden av produktionsdjur (nötdjur, svin, får, getter, fjäderfä, hästar) tillämpas kraven i vissa direktiv (bl.a. 64/432/EEG, 90/425/EEG, 91/68/EEG, 2009/156/EG och 2009/158/EG) oberoende av om djuren förs in för att vara produktionsdjur eller sällskapsdjur (t.ex. minigrisar, sällskaphöns). För införsel på den inre marknaden krävs att djurens hälsa kontrolleras före och efter införseln och att förflyttningarna kan spåras.

Samma villkor tillämpas även vid införsel på den inre marknaden av andra djurarter än de nämnda (t.ex. lamor och alpackor, direktiv 92/65/EEG). Utskottet poängterar att om EU-lagstiftningen saknar harmoniserade villkor för införsel på den inre marknaden av en viss djurart, för förflyttningen villkoras med införseltillstånd. Enligt såväl de gällande bestämmelserna som den föreslagna lagen krävs det tillstånd av Livsmedelssäkerhetsverket för införseln.

Myndigheterna i den mottagande medlemsstaten kan enligt EU-lagstiftningen inte övervaka införseln av djur genom lagstadgade kontroller, men djuren kan inspekteras under transporten eller genom stickprov på destinationsplatsen samt när det finns anledning att misstänka förekomst av djursjukdom som ska bekämpas. Utskottet anser det vara ytterst viktigt att den nya förordningen om sällskapsdjur påför myndigheterna en aktiv skyldighet att kontrollera identitet och dokument för sällskapsdjur genom regel-

bundna kontroller vid införsel. Enligt en utredning till utskottet innehåller den föreslagna lagen om djursjukdomar de bestämmelser som behövs för att möjliggöra denna kontroll. Lagen föreskriver dessutom att tillsynsmyndigheterna kan få handräckning från polisen och tullen för att kunna utföra kontrollen.

Jord- och skogsbruksministeriet tillsatte i september 2012 en arbetsgrupp och en styrgrupp för att bereda en total översyn av djurskyddslagen. I samband med reformen är det tänkt att bl.a. utreda om det finns behov av obligatorisk identifiering och registrering av hundar och vilka samhälleliga och ekonomiska konsekvenser detta får. Enligt planerna ska propositionen med förslag till ny djurskyddslagen lämnas till riksdagen 2014.

Även om den föreslagna lagen om djursjukdomar inte skärper villkoren för aktörerna vid införsel på den inre marknaden, gör den det tydligare och lättare för myndigheterna att ingripa mot dem som inte iakttar reglerna och ta tag i andra problem vid gränsöverskridande förflyttningar. Den föreslagna 110 § ger myndigheterna befogenhet att ålägga den som bryter mot lagen eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den att fullgöra sina skyldigheter inom utsatt tid. Åläggandet kan förenas med vite. Dessutom föreslås det att den obligatoriska registreringen för en aktör inom handeln på den inre marknaden ska kunna återkallas, om verksamheten bryter mot bestämmelserna och aktören inte avhjälp bristen inom utsatt tid.

En central bestämmelse med avseende på införsel på den inre marknaden är 113 §, som ger regionförvaltningsverket rätt att bestämma att ett djur som kommer från en annan medlemsstat ska hållas i karantän eller isoleras på destinationsplatsen eller på en annan plats till dess att de brister som uppdragats vid ankomstinspektionen avhjälpas. Om bristerna inte avhjälpas eller inte kan avhjälpas ska djuret avlivas. Men med aktörens samtycke får det bestämmas att djuret ska returneras till avgångslandet, förutsatt att den behöriga myndigheten där godkänner returneringen, eller att djuret ska hållas i karantän, om myndigheten bedömer att risk för spridning

av en djursjukdom kan undanröjas genom detta. Reglerna motsvarar i långa stycken de bestämmelser som nu finns på författningsnivå.

Den föreslagna lagen om djursjukdomar täcker inte in sådan införsel av djur och produkter från en stat utanför Europeiska unionen som omfattas av lagen om veterinär gränskontroll (1192/1996). Villkoren för sällskapsdjurs hälsa vid den införseln motsvarar de villkor som tillämpas i införsel på den inre marknaden. Men till skillnad från införsel på den inre marknaden genomgår djur från tredjeländer veterinär gränskontroll. Av de hobby- och sällskapsdjur som kommer till Finland från tredjeländer är merparten hundar, katter och hästar.

Sammantaget sett anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslagen, men med följande ändringar.

Detaljmotivering

8 §. *Obligatorisk hälsoövervakning.* Utskottet konstaterar att föreslagna 3 mom. innehåller ett bemyndigande att genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet utfärda närmare bestämmelser bland annat om antal prover, provtagningsfrekvens och om sättet på vilket proverna ska tas och sändas för analys vid obligatorisk hälsoövervakning (salmonellaövervakning). Gällande ministerieförordningar innehåller emellertid också bestämmelser om laboratorieundersökningar och enligt utredning till utskottet behövs dessa också i fortsättningen, i synnerhet med hänsyn till att provanalyser i samband med salmonellaövervakning huvudsakligen utförs i andra laboratorier än sådana som drivs av staten. Utskottet föreslår att momentet kompletteras på denna punkt.

23 §. *Beslut för att förhindra spridning av sjukdom.* Utskottet konstaterar att 1 mom. utgår från att åtgärder för att förhindra spridning av sjukdom kan vidtas endast om de är nödvändiga för att förhindra spridningen. Utskottet föreslår därför att paragrafens 3 mom. kompletteras så att dispens från beslut enligt 1 mom. då kriterierna

för behärsande av spridningsrisken uppfylls kan beviljas bara om det finns ett grundat behov för detta.

34 §. *Åtgärder i restriktionszonen.* Utifrån utredning föreslår utskottet att de åtgärder som gäller enskilda personer och som nämns i 1 mom. 9 punkten preciseras på så sätt att Livsmedelssäkerhetsverket kan ålägga regionalförvaltningsverket att vidta åtgärder för att rengöra och desinficera personers kläder och skodon.

44 §. *Åtgärder på djurhållningsplatser samt djurutställningar och djurtävlingar.* Med hänvisning till grundlagsutskottets utlåtande föreslår utskottet att paragrafens 1 och 2 mom. ändras så att det intryck av dubbelt bemyndigande som paragrafen ger undanröjs. Utskottet föreslår dessutom att bestämmelserna i propositionens 2 mom. tas in i 3 mom.

46 §. *Tillståndsplikt för verksamhet i samband med artificiell reproduktion av djur.* Enligt förslaget till 3 mom. får embryon av djur endast förvaras i utrymmen som hör till en godkänd embryoproduktionsgrupp, på en godkänd station för insamling av sperma eller i ett godkänt spermalager medan sperma däremot enligt förslaget också kan förvaras på djurhållningsplatser för inseminering av djur som aktören i fråga själv äger eller besitter. Enligt utredning till utskottet finns det numera på djurhållningsplatserna behållare som lämpar sig för förvaring av sperma och embryon och det finns därför inga skäl till att den föreslagna möjligheten till undantag från tillståndsvillkoren inte skulle kunna utsträckas också till förvaring av sådana embryon som är avsedda för inseminering av egna djur. Utskottet föreslår att momentet kompletteras på denna punkt.

88 §. *Arbetspliktiga vid en omfattande djursjukdomsepidemi.* Utskottet konstaterar att grundlagsutskottet har uppmärksammat vissa olösta frågor och problem som gäller regleringen av arbetsplikten. Med veterinäruppgifter avses i paragrafen särskilt sådana inspektioner och undersökningar plus provtagningar som kräver veteri-

närskompetens. Vid en epidemi måste man undersöka ett stort antal djur vid djurhållningsplatserna för att kontrollera om de uppvisar symtom och för att ta prover. Det behövs en hel del arbetskraft för att klara av arbetsbördan. De arbetspliktiga kan agera som myndighetsassistenter, men med tanke på syftet med bestämmelserna, dvs. att säkerställa tillräckliga resurser, är det synnerligen viktigt att arbetspliktiga kan åläggas att utföra undersökningar, inspektioner och provtagningar självständigt. Samtidigt kan de vid behov kontrollera att transportförbud och eventuella andra förbud som har utfärdats för att förhindra att en djursjukdom sprider sig (t.ex. förbud mot att hålla djur utomhus) iakttas. På den grunden och med hänvisning till grundlagsutskottets utlåtande föreslår utskottet att paragrafens samtliga moment kompletteras.

107 §. Ansökan om ersättning samt förhandsersättning. Enligt utredning till utskottet har avsikten med 1 mom. i denna paragraf varit att den kortare tid om två månader för ansökan om ersättning av statens medel inte ska gälla alla situationer som nämns i 103 § (ersättning för avliva-

de djur) utan endast de fall som nämns i 103 § 1 mom. Det här betyder att tiden för att ansöka om ersättning i de fall som avses i 103 § 3 mom. och för vilka EU inte betalar ersättning till Finland, är tre månader, vilket också gäller alla andra ersättningar som regleras i lagen. Utskottet föreslår en komplettering av hänvisningen i 115 §.

115 §. Straffbestämmelser. På grund av den ändring som föreslås i 44 § föreslår utskottet att hänvisningen i paragrafens 1 mom. 4 punkten ändras. Utskottet föreslår dessutom att den sista satsen i punkten preciseras så att otydligheten i hänvisningen undanröjs.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslag 2—4 utan ändringar,

godkänner lagförslag 1 med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag om djursjukdomar

I enlighet med riksdagens besluts föreskrivs:

1 kap.
Allmänna bestämmelser
1—6 §
(Som i RP)

2 kap.
Förebyggande och övervakning av djursjukdomar
7 §
(Som i RP)

8 §

Obligatorisk hälsoövervakning

(1 och 2 mom. som i RP)

Närmare bestämmelser om vilka djurhållningsplatser och djursjukdomar som den obligatoriska hälsoövervakningen ska gälla och om vilka skyldigheter den omfattar utfärdas genom förordning av statsrådet. Närmare bestämmelser om antalet prover, provtagningsfrekvensen, sättet på vilket proverna ska tas och sändas för analys, *laboratorieanalys av prover* samt om journalföring av prover utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Dessutom får närmare bestämmelser om frekvensen av och innehållet i de myndighetsinspektioner som avses i 2 mom. utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

9—13 §
(Som i RP)

3 kap.

Anmälan av djursjukdomar och övervakning av sjukdomsläget14—18 §
(Som i RP)

4 kap.

Åtgärder vid sjukdomsutbrott19—22 §
(Som i RP)

23 §

Beslut för att förhindra spridning av sjukdom

(1 och 2 mom. som i RP)

Regionförvaltningsverket får i enskilda fall på ansökan ge dispens från *ett beslut som avses i 1 mom. om det finns ett grundat behov för detta* och om dispensen inte medför risk för spridning av sjukdom. I dispensen får det ställas sådana

villkor som är nödvändiga för att förhindra spridning av sjukdom.

(4 mom. som i RP)

24—31 §
(Som i RP)

5 kap.

Områdesvisa åtgärder som syftar till att förhindra spridning av djursjukdomar32 och 33 §
(Som i RP)

34 §

Åtgärder i restriktionszonen

Om det är nödvändigt för att förhindra spridning av en sjukdom eller för att skydda människors hälsa, får Livsmedelssäkerhetsverket besluta att

(1—8 punkten som i RP)

9) ålägga regionförvaltningsverket att vidta åtgärder för att rengöra och desinficera *sådana personers kläder och skodon samt fordon* och varor som överskrider gränsen mellan olika delzoner eller restriktionszonens yttre gräns eller vidta åtgärder inom zonen i syfte att förhindra att en djursjukdom sprider sig via vilda djur eller vektorer,

(10—13 punkten som i RP)

(2 mom. som i RP)

35—42 §
(Som i RP)

6 kap.

Åtgärder för att förhindra spridning av en djursjukdom som lätt sprider sig eller en farlig djursjukdom43 §
(Som i RP)

44 §

Åtgärder på djurhållningsplatser samt djurutställningar och djurtävlingar

Om en djursjukdom som lätt sprider sig eller en farlig djursjukdom förekommer i Finland, eller om man misstänker att sjukdomen förekommer hos vilda djur eller sprids i Finland via vilda djur eller vektorer eller på något annat, motsvarande sätt, får åtgärder vidtas för att förhindra spridning av sjukdomen. I detta syfte får man (*utesl.*)

(1—8 punkten som i RP)

Närmare bestämmelser om ålägganden och förbud som avses i 1 mom. utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. (Nytt 2 mom.)

(3 mom. som 2 mom. i RP)

45 §

(Som i RP)

7 kap.

Tillståndsplikt för samt övervakning av artificiell reproduktion av djur

46 §

Tillståndsplikt för verksamhet i samband med artificiell reproduktion av djur

(1 och 2 mom. som i RP)

Sperma som avses i 1 mom. får endast förvaras på en godkänd station för insamling av sperma, i ett godkänt spermalager eller i utrymmen som hör till en godkänd embryoproduktionsgrupp. (*Utesl.*) Embryon som avses i 2 mom. får endast förvaras i utrymmen som hör till en godkänd embryosamlings- eller embryoproduktionsgrupp, på en godkänd station för insamling av sperma eller i ett godkänt spermalager. *Kraven gäller dock inte sperma eller embryon som en aktör förvarar för artificiell reproduktion av djur som den har i sin ägo eller besittning.*

(4 mom. som i RP)

47—54 §

(Som i RP)

8 kap.

Tillståndsplikt för och tillsyn över vissa andra verksamheter

55—57 §

(Som i RP)

9 kap.

Förflyttning av djur och produkter mellan Europeiska unionens medlemsstater

58—68 §

(Som i RP)

10 kap.

Export av djur och djurprodukter till stater utanför Europeiska unionen

69—72 §

(Som i RP)

11 kap.

Transport av djur och djurprodukter

73—76 §

(Som i RP)

12 kap.

Laboratorier

77—82 §

(Som i RP)

13 kap.

Myndigheter och deras uppgifter

83—87 §

(Som i RP)

88 §

Arbetspliktiga vid en omfattande djursjukdoms-epidemi

Om en djursjukdom som lätt sprider sig har spridit sig över ett vidsträckt område och tillsynsmyndigheterna inte har tillräckliga resurser för att bekämpa den i enlighet med vad som föreskrivs i denna lag, är legitimerade veterinärer, som är stadigvarande bosatta i Finland, och veterinärmedicine studerande som har rätt att temporärt utöva veterinäryrket, med stöd av ett beslut av Livsmedelssäkerhetsverket skyldiga att sköta *sådana i 87 § 1 och 2 mom. avsedda veterinäruppgifter* som är nödvändiga på grund av det aktuella sjukdomsläget och som de skäligen kan utföra med beaktande av deras utbildning, arbetserfarenhet, hälsotillstånd och familjeförhållanden. Arbetsplikten får fortgå högst två veckor i sänder, sammanlagt dock högst två månader. Till den som utför ett sådant uppdrag betalas av statens medel ett skäligt arvode *och ersättning för kostnader* som bestäms av Livsmedelssäkerhetsverket. Arbetsförordnandet avbryter inte den arbetspliktiges ordinarie anställningsförhållande.

På den som förordnats till ett sådant uppdrag som avses ovan tillämpas (*utesl.*) vad som i 87 § 4 mom. föreskrivs om auktoriserade inspektörer. *På uppdragen tillämpas dessutom arbets-tidslagen (605/1996), semesterlagen (162/2005), arbetarskyddslagen (738/2002), lagen om företagshälsovård (1383/2001), lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948), yrkessjukdomslagen (1343/1988) och lagen om statens pensioner (1295/2006) samt i tillämpliga delar om arbetstagarens och arbetsgivarens rättigheter och skyldigheter arbetsavtalslagen (55/2001).* En arbetspliktig har inte rätt att för utförande av sina uppgifter få tillträde till sådana lokaler och utrymmen som används för permanent boende.

Den arbetspliktige står i sitt uppdrag under regionförvaltningsverkets tillsyn. Regionförvaltningsverket ska se till att den arbetspliktige känner till de skyldigheter och det ansvar som är förknippade med uppdraget. När den arbetsplik-

tige utför sitt uppdrag ska han eller hon på begäran visa upp sitt arbetsförordnande.

89 §
(Som i RP)

14 kap.

Tillsyn, inspektioner och uppgifternas offentlighet90—94 §
(Som i RP)

15 kap.

Register95—98 §
(Som i RP)

16 kap.

Avgifter och arvoden99—101 §
(Som i RP)

17 kap.

Betalning av vissa kostnader och ersättningar av statens medel102—106 §
(Som i RP)

107 §

Ansökan om ersättning samt förhandsersättning

Ansökan om ersättningar som avses i detta kapitel ska göras hos Livsmedelssäkerhetsverket, som beslutar om beviljande av dem. Ersättning enligt 103 § 1 mom. ska sökas inom två månader efter det att djuret har avlivats, slaktats eller rensats. Övriga ersättningar ska sökas inom tre månader efter det att de åtgärder som berättigar till

JsUB 1/2013 rd — RP 130/2012 rd

ersättning har vidtagits eller ett förbud, ett villkor eller en begränsning upphört att gälla. Till ansökan ska fogas en tillräcklig utredning om kostnaderna och skadorna.

(2 och 3 mom. som i RP)

108 och 109 §
(Som i RP)

18 kap.

Administrativa tvångsmedel

110—114 §
(Som i RP)

19 kap.

Straffbestämmelser

115 §

Straffbestämmelser

(1 mom. som i RP)

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

(1—3 punkten som i RP)

4) inte iakttar ett förbud, ett villkor eller en begränsning som meddelats genom ett beslut

som avses i 23 § 1 mom., 25 §, 26 § 1 eller 2 mom., 28 § 2 mom., 29 § 2 mom., 32 § 3 mom., 34 § 1 mom., 36 § 1 mom. eller 45 § eller som föreskrivits med stöd av 40 § 3 mom., 41 § eller 44 § 1 mom. och som är till för att förhindra spridning av eller för utrotning av en djursjukdom som ska bekämpas, eller försummar en åtgärd som ålagts eller föreskrivits med stöd av en *i denna punkt* nämnd bestämmelse,

(5—10 punkten som i RP)

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *djursjukdomsförseelse* dömas till böter

(3 och 4 mom. som i RP)

20 kap.

Sökande av ändring

116 och 117 §
(Som i RP)

21 kap.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

118 och 119 §
(Som i RP)

Helsingfors den 16 april 2013

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jari Leppä /cent
vordf. Lauri Heikkilä /saf
medl. Heikki Autto /saml (delvis)
Markku Eestilä /saml (delvis)
Lasse Hautala /cent
Anne Kalmar /cent (delvis)
Timo V. Korhonen /cent
Pirkko Mattila /saf

Jari Myllykoski /vänst
Mats Nylund /sv
Kari Rajamäki /sd
Janne Sankelo /saml
Arto Satonen /saml (delvis)
Katja Taimela /sd
Tytti Tuppurainen /sd
ers. Raimo Piirainen /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.